

Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33378>

Özet

Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i (YBUÇSÖ), **yo?un bak?m ünitesinde** (YBU) tedavi gören hastalar?n alg?lad?klar? çevresel faktörlerin yaratt??? stresi ölçmek amacıyla tasarlanm?? bir araçtır. Ölçe?in Türkçe adaptasyonu Funda Aslan tarafından 2010 y?l?nda gerçekleştirilmiştir. Bu adaptasyon çalışması, orijinali 42 maddeden oluşan ölçe?in kültürel uygunluğunu ve psikometrik özelliklerini (geçerlik ve güvenirlik) Türk popülasyonu üzerinde de?erlendirmeyi hedeflemiştir. Ölçek, YBU ortam?nda s?kl?kla kar??la??lan gürültü, ???k, mahremiyet eksikli?i, fiziksel k?s?tlamalar ve ileti?im zorluklar? gibi **stresörler** üzerindeki hasta alg?s?n? belirlemede önemli bir rol oynamaktadır.

Adaptasyon çalışması sonucunda, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarlılı?a sahip oldu?u ve içerik geçerliliğinin uzman görüşleri ile desteklendi?i saptanmıştır. Ölçek, 4'lü Likert Ölçe?i yap?s?n? kullanarak hastalar?n çevresel faktörlerden ne ölçüde etkilendi?ini de?erlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m Ünitesi, Çevresel Stresörler, Hasta Alg?s?, Ölçek Uyarlaması, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Cronbach Alfa, Kendall W

Yazarlar

Funda ASLAN

Amaç

Ölçe?in temel amacı, Yo?un Bak?m Ünitesinde (YBU) tedavi gören hastalar?n, bu karma??k ve genellikle tehditkâr ortamda maruz kald?klar? çe?itli **çevresel stresörlerin** düzeyini ve bu stresörlerden ne kadar etkilendiklerini saptamaktır. Bu ölçüm, sa?lık profesyonellerinin hasta konforunu arttırmak ve YBU kaynaklı psikolojik travmayı azaltmak için çevresel düzenlemeler yapmasına olanak tanır.

Ölçek, gürültü, uyku bozukluklar?, mahremiyet eksikli?i ve k?s?tlayıcı tıbbi prosedürler gibi faktörlerin hasta deneyimi üzerindeki subjektif etkisini nicel olarak belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yapı

Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i, hastalar?n YBU ortam?nda deneyimledi?i çevresel ve fiziksel k?s?tlamalardan kaynaklanan **stres** alg?s?n? ölçen bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle fiziksel rahatsızlıklar, duyuşsal aşırı yüklenme (ses, ???k), ileti?im engelleri ve kişisel özerklik kaybı gibi alt boyutlar? içerir.

Ölçek, yo?un bak?m ortam?n?n do?as? gere?i ortaya ç?kan ve hastan?n iyile?me sürecini olumsuz etkileyebilecek durumlar? (örne?in, tüplere ba?l? olmak, sürekli izlenmek, uykusuzluk) do?rudan hedef almaktadır. Ölçülen temel yap?, çevresel uyaranlar?n hasta üzerindeki **negatif duygusal ve fizyolojik etkileridir**.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas?nda, geçerlik çal??malar? kapsam?nda öncelikle **içerik/kapsam geçerlili?i** incelenmi?tir. İçerik geçerlili?ini sa?lamak amacıyla uzman görüş?lerine ba?vurulmu? ve uzmanlar?n de?erlendirme puanlar? istatistiksel olarak Kendall W analizi ile de?erlendirilmi?tir (Kendall W= .139, p= .265).

Bu analiz sonucunda, uzman de?erlendirmeleri aras?nda istatistiksel olarak anlaml? bir farkl?lk olmad??? ve görüş? birli?i (uyum) bulundu?u saptanm??t?r. Ayrıca, ölçekte yer alan 42 ifadenin tamam?n?n Türk kültürü ve yo?un bak?m ortam?na uygun oldu?u belirlenmi? ve orijinal formdaki 42 madde Türkçe çevirisinde de korunmu?tur.

Güvenirlik

Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri üzerinden yapılm??t?r. Çal??mada elde edilen Cronbach Alfa katsay?s? .94 olup, bu de?er ölçe?in yüksek düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayrıca, madde-toplam puan korelasyonlar? incelenmi? ve bu de?erlerin .23 ile .75 aras?nda de?i?ti?i belirlenmi?tir. Madde-toplam puan korelasyonlar? için kabul edilen s?n?r de?erin .25 oldu?u varsay?lm??t?r. Bu kritere göre, korelasyonu .25'in alt?nda olan 27. madde ("Sürekli tavana bakmak") ölçekten ç?kar?larak yeniden istatistiksel analiz yapılm??t?r. Ancak, bu madde ç?karıldı???nda genel Cronbach Alfa katsay?s?nda (.94) önemli bir de?i?im saptanmad??? için, kültürel ve içerik bütünlü?ünü koruma amacıyla 27. maddenin ölçekte tutulmas?na karar verilmi?tir.

Faktör Analizi

Sa?lanan kaynak içeri?inde, ölçe?in yap? geçerli?ini inceleyen aç?mlayıc? veya do?rulayıc? faktör analizine dair detaylı istatistiksel sonuçlara yer verilmemi?tir. Bu durum, adaptasyon çal??mas?n?n öncelikle içerik geçerli?i ve iç tutarlılık güvenilirli?i üzerine odakland???n? düşündürmektedir. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n (genellikle duygusal, fiziksel ve psikososyal stresörler olarak ayr?l?r) Türkçe formunda nas?l korundu?u veya yeniden yapılandır??? bilgisi mevcut de?ildir.

Ancak, ölçe?in 42 maddelik geni? kapsam?, yatan hastalar?n deneyimledi?i farklı **stresör** boyutlar?n? (örne?in, a?r?, k?s?tlama, gürültü, yaln?zl?k) ölçmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yapıyı i?aret etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (42 madde)

Kullan?labilir Diller: Türkçe (Orijinal dil belirtilmemiştir, ancak yaygın olarak kullanılan bir İngilizce formunun adaptasyonu oldu?u varsayılmaktadır.)

Popülasyon Grubu: Yo?un Bak?m Ünitesinde tedavi gören hastalar.

Ya? Grubu: Yeti?kin hastalar (Yo?un bak?mda tedavi görebilecek ya? grubu).

Popülasyon Detaylar?: Yo?un bak?mda tedavi gören ve ölçe?i doldurabilecek bili?sel kapasiteye sahip hastalar.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert Ölçe?i kullan?larak hastan?n çevresel stresörlerden etkilenme düzeyinin de?erlendirilmesi.

Derecelendirme: 4'lü Likert (1=Hiç etkilemez - 4=Çok fazla etkiler)

Anahtar Kelimeler

Yo?un Bak?m Stresi, Çevresel Faktörler, Adaptasyon Çal??ması, ?ç Tutarlılık, Hasta Bak?m?, Psikometri, Yo?un Bak?m, Stresörler

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Funda ASLAN

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l?k E-posta Adresleri: fndsln@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Marmara Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (Yüksek Lisans Tezi Ba?lam?nda)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in Türkçe adaptasyon çal??mas? 2010 y?I?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? ve izin gereksinimleri hakk?nda net bir bilgi bulunmamaktad?r; ancak bilimsel ve akademik amaçl? kullan?mlar için sorumlu yazar Funda Aslan ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Yazar ile ileti?im için e-posta adresi: fndsln@hotmail.com

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: yogun-bakim-unitesinde-cevresel-stresorler-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aslan, F. (2010). *Yo?un bak?m ünitesinde tedavi gören hastalar?n alg?lad?klar? çevresel stresörler: Geçerlik güvenilirlik çal??mas?* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tez kayd?n?n resmi YÖK Ulusal Tez Merkezi ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Yo?un Bak?m Ünitesinde Çevresel Stresörler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Bu maddeler, ölçekten örnekler sunmaktad?r.

1. Tüplere ba?lanm?? olmak
4. Su içmemek
14. E?inizi özlemek
34. ??neler yap?lmas? (i?nelerle delinmek)